

N:o 11.

Af Herr Ekstedt, om närmare bestämningar rörande kyrkorådets rätt att förekalla villolärande predikant och förbjuda hans offentliga uppträdande i församlingen.

En af vår kyrkas lyckligaste institutioner är utan tvifvel det så kallade kyrkorådet. På samma gång det, hvilande som det gör på en sant demokratisk grund, är ett godt correctiv mot en despotiskt sinnad prest, bör det å andra sidan ock kunna vara den nitiske presten till ett godt stöd i hans verksamhet. Om denna institution bör den svenska församlingen vara rädd och derföre se till att hindren för dess verksamhet blifva undanröjda. Det är med afseende härpå som jag beder att få fästa uppmärksamheten vid ett stadgande rörande nämnda institutions befogenhet, som helst i våra tider tarfvade någon förändring, enär det genom sin otydlighet och sina föga verksamma bestämningar gör kyrkorådets auktoritet så godt som illusorisk och blifver sålunda ett hinder för en rätt fruktbar verksamhet, hvarförutom detta stadgande icke heller tillfredsställer det kristliga sinnet, som vill att andliga saker skola andligen dömas. Detta stadgande rör kyrkorådets rätt att förbjuda person, som utbreder villfarande lära, att offentligen uppträda med sådan läras förkunnande i församlingen. Kongl. Maj:ts förordning den 11 December 1868 innehåller med afseende härpå, att, om någon uppträder med andliga föredrag, som anses leda till söndring i kyrkligt hänseende eller förakt för den allmänna gudstjensten eller undergräfvande af religionens helgd, må det ankomma på kyrkorådet att förbjuda honom att vidare uppträda, samt stadgar böter för underlåtenhet att ställa sig sådant förbud till efterrättelse. Nu lärer dock ej sådant förbud kunna utfärdas, utan att personen varit förekallad för kyrkorådet och sig derstädes inställt och redogjort för sitt förehafvande; prejudikat i thy fall visa ock att Kongl. Maj:t har sådan uppfattning af saken. Om kyrkorådets rätt åter, att förekalla person för sig, stad-

gar Kongl. Maj:ts förordning om kyrkostämman, kyrko- och skolråd i § 29: »Kallar kyrkorådet någon, som inom församlingen bor eller sig uppehåller, till inställelse, för att i de på kyrkorådets omvårdnad beroende ordnings- och sedlighetsmål höras, är han pligtig att kallelsen hörsamma, såvida han fyra dagar förut deraf erhållit del. Uteblifver den sålunda kallade utan laga förfall, skall han böta en riksdaler riksmünt till församlingens skolkassa och tillhållas af kyrkorådet genom förnyade viten, som dock tillsammans ej må öfverstiga femton riksdaler riksmünt, att sig inställa. Kan den tredskande ändock ej förmå till inställelse, eger kyrkorådet att lita Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till». Här af synes att kyrkorådets rätt i synnerhet emot de kringresande villopredikanterna i sjelfva verket är illusorisk. Den förekallade kommer naturligtvis icke. Nåväl, han kan pliktfällas till en kronas böter! Men hvad aktar han det? Han kallas ånyo, så vida han nemligen kan anträffas med kallelse; ty han behöfver ju blott begifva sig till närmaste socken eller eljest hålla sig undan för att icke anträffas; men antag att han genom en lycklig tillfällighet kan träffas, han kommer dock icke; och äfven om man i så fall icke behöfver tolka stadgandet så, att denna procedur måste upprepas 15 gånger, så är åtminstone gifvet att den måste upprepas minst tre gånger, och sedan må man »lita Konungens Befallningshafvande till». Men det står ej hvad Konungens Befallningshafvande skall göra. Konungens Befallningshafvande torde ock saklöst kunna svara: vi vete ej hvar han finnes. Det blir sålunda för kyrkorådet alldeles omöjligt att kunna fullgöra sin skyldighet, att på ett verksamt sätt vaka öfver förhållandet i församlingen i denna del. För öfrigt nekar jag icke till att stadgandet om penningböter i andliga angelägenheter kännes motbjudande och helt säkert är utan ändamål. Deremot måste det vara en Guds församlings otvetydiga rätt att hålla ordning i sitt hus och stänga dörren för falsk lära. Om då en person, som uppträd med sådant vilseledande föredrag, blifvit bevisligen kallad till församlingens kyrkoråd, men icke infunnit sig, utan att sjukdom varit orsaken till hans uteblifvande, så måste kyrkorådet hafva rätt att utan hans vidare hörande utfärda förbud för honom att uppträda. Och skulle han åter icke ställa sig detta till efterrättelse, så måste han anses hafva brutit äfven emot verldslig ordning, och då måste det vara med full rätt öfverensstämmande, att kyrkorådet vänder sig till Konungens Befallningshafvande för att få sådan sammankomst upplöst eller personen förvisad från den församlingens område. Skulle han det oakadt icke underkasta sig, så blir hans sak en sak, som rör verldslig ordning än mer än kyrklig ordning, och den verldsliga makten må då vara i sin fulla rätt att

gripa till det medel som kan befinnas verksammast, exempelvis personens behandling såsom försvarslös.

På grund af det anförda får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte för sin del besluta, att kyrkoråden må erhålla myndighet att, derest kallelse till kyrkoråds sammanträde icke hörsammats af predikant, som uppträdt med vilseledande föredrag, förbjuda sådan predikant att uppträda såsom lärare i församlingen samt, derest sådant förbud icke hörsammats, anmäla saken till Konungens Befallningshafvande i orten, som bör efter omständigheterna föranstalta om sammankomstens upplösning eller personens förvisande från församlingen; samt att, i händelse Riksdagen fattar sådant beslut, ingå till Kongl. Maj:t med underdånig anhållan det täcktes Kongl. Maj:t vidtaga åtgärder för sådan författnings utfärdande.

Om remiss till vederbörande Utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 23 Januari 1880.

C. A. Ekstedt.

Ledamot af Riksdagens Första Kammare.